Docusign Envelope ID: 3C99D931-B691-4E4F-A3F1-6667D3361885

VTT:n asiantuntijalausunto

VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Talousvaliokunta 13.5.2025

VTT kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa yhteenvetona, että yhteiskunnan uudistuminen ja kilpailukykyinen kansantalous edellyttävät uuteen teknologiaan pohjautuvia ratkaisuja. Suomeen tulee rakentaa vakaa ja ennakoitava rahoitusnäkymä, joka mahdollistaa ainutlaatuisen osaamisen ja uusien teknologioiden kehittämisen ja skaalaamisen sekä innovaatiotoiminnan ja kansantalouden tuottavuuskehityksen kiihdyttämisen.

Kestävää kasvua syntyy, kun yritykset vastaavat globaaleihin haasteisiin kehittämällä tutkimukseen pohjautuvia uusia innovatiivisia korkean lisäarvon palveluita ja tuotteita markkinoille. Osaamisen ja osaajien tason on myös oltava riittävän korkea. Kansantalouden tuottavuuden noston ohella teknologioiden kehittämisen tärkeys nousee esiin globaalien kestävyyshaasteiden ratkaisemisessa. Uusia teknologioita tarvitaan ratkaisemaan globaaleja haasteita, kuten ilmastonmuutosta, luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ja ruokatuotannon mahdollistamista kasvavalle maapallon väestölle kestävästi. On myös huomioitava muuttuva toimintaympäristö, geopoliittinen ulottuvuus ja huoltovarmuusnäkökohdat Suomen kannalta sekä puolustuksellinen omavaraisuus.

VTT pitää erittäin tärkeänä hallituksen tavoitetta nostaa julkiset T&K-panostukset 1,2 prosenttiin ja kaikki T&K-investoinnit 4 prosenttiin BKT:stä vuoteen 2030 mennessä. T&K-panostuksia lisätään elinkeinoelämän uudistumisen ja tuottavuuskehityksen vauhdittamiseksi sekä kestävän kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. VTT korostaa TKI-investointien vaikuttavaa kohdentamista tavoitteen saavuttamiseksi. Kuten julkisen talouden suunnitelmassa (JTS) todetaan, on tärkeää, että “panostusten kohdennuksilla pyritään parantamaan osaamista, tuottavuutta ja Suomen kilpailukykyä”.

Näiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta on keskeistä, että yksityiset T&K-investoinnit kasvavat. Julkisten TKI-investointien vaikuttavuuden parantamiseksi VTT korostaa, että Suomen innovaatiojärjestelmässä tulee:

- kohdentaa kasvavaa T&K-rahoitusta erityisesti tutkimus-yritys-yhteistyöhön
- tehdä strategisia valintoja, jotka pohjautuvat Suomen erikoisosaamiseen ja kilpailuetuun
- käynnistää näihin strategisiin valintoihin pohjautuvia pitkäjänteisiä innovaatio- ja teknologiaohjelmia
- jatkaa EU-vastinrahoituksen kehittämistä: varmistetaan omarahoitus EU-puiteohjelmahakuihin sekä myös kansallinen yhteisrahoitus Suomelle strategisiin EU-hakuihin
- korjata tutkimuslaitosten heikentynyt perusrahoituksen taso, jotta edellytykset luoda uutta osaamispohjaa ja patenttioikeuksia paranevat
- vahvistaa osaamiskeskittymiä helpottamalla ulkomaalaisten erityisosaajien maahanmuuttoa ja Suomessa pysymistä
- edistää konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia (ml. rahoitus) Suomen luotettujen kumppanien kanssa.

Docusign Envelope ID: 3C99D931-B691-4E4F-A3F1-6667D3361885

Julkisen talouden suunnitelman sisältämät kestävää kasvua tukevat päätökset

Julkisen talouden suunnitelmassa mm. **Business Finlandin** T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee v. 2026 yhteensä n. 735 milj. euroon ja v. 2027 valtuus nousee edelleen noin 890 milj. euroon. Merkittävimmät rahoituslisäykset kohdentuvat tulevina vuosina yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen. Business Finlandin valtuudesta kohdennetaan 10 milj. euroa vuosittain ruoantuotannon uusien arvoketjujen kehittämiseen vuosina 2026—2029. Lisäksi energiasiirtymän T&K-toiminnan vauhdittamiseen kohdennetaan yhteensä 40 milj. euroa Business Finlandin T&K-valtuudesta ja Suomen Akatemian valtuudesta vuosina 2026—2029. Tuleville **Elinvoimakeskuksille** esitetään yhteensä 30 milj. euron valtuus vuosille 2026—2028 kolmivuotiseen kokeiluun, jolla pyritään lisäämään pienten ja keskisuurten yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen valtionrahoitusta tutkimustoimintaan lisätään, mutta julkisen talouden suunnitelma sisältää myös vähennyksiä korkeakoulujen perusrahoitukseen. Tieteen tietotekniikan keskus **CSC:n rahoitusta** lisätään 8 milj. euroa v. 2026 ja 10 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien turvaamaan kansallisen tutkimuksen tietoliikennettä, datanhallintaa, laskentaa ja digitalisaatiota tukevia palveluja. Lisäyksellä varmistetaan turvallisen ja suorituskykyisen suurteholaskennan ja datanhallinnan toimintaympäristön saatavuus myös poikkeustilanteissa. Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan **MATINE-tutkimus-rahoitukseen** sekä **Puolustusvoimien tutkimusohjelmaan** kohdennetaan yhteensä 3 milj. euroa vuosittaista lisärahoitusta. **VTT:n ydinenergiatutkimuksen laboratorioiden** toimintaedellytykset varmistetaan 2,8 milj. euron vuosittaisella lisärahoituksella.

EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden **kansalliseen vastinrahoitukseen** korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille osoitetaan 5 milj. euron lisäys vuodesta 2027 lähtien. Vastinrahoituksen määrä nousee näin 65 milj. euroon vuodesta 2027 lähtien.

Verotuloarvioissa on huomioitu vuosina 2021—2027 voimassa oleva **tutkimusyhteistyövähennys** sekä v. 2023 käyttöön otettu **tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävähennys**. Lisäksi kasvuyritysten pääomamarkkinan vahvistamiseksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä pääomitetaan yhteensä 300 milj. eurolla.

VTT:n näkemys

Keskeinen keino vahvistaa talouttamme on uudistua koulutuksen ja osaamisen tason noston sekä tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden avulla. TKI-toiminnalla on keskeinen rooli, kun pyritään nopeuttamaan elinkeinoelämän uudistumista, edistämään suomalaisten yritysten kykyä kasvattaa kansainvälistä liiketoimintaa ja parantaa tuottavuuskehitystä. Tutkimuksesta saatava hyöty realisoituu, kun tutkimustulokset otetaan käyttöön uusissa tuotteissa, palveluissa ja tuotantoprosesseissa. Vaikuttavuuden takaamiseksi TKI-rahoittajien tuleekin erityisesti kohdentaa T&K-lisäyksiä vahvistamaan yhteistyötä tutkimustoimijoiden ja yritysten välillä.

Yhteistyön tukemiseksi tutkimus- ja yrityskentän välillä VTT pitää erittäin tärkeänä JTS:n linjausta, jonka mukaan Business Finlandin T&K-rahoituksen valtuutta nostetaan ja rahoitusta kohdennetaan erityisesti yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen sekä yritysten ja tutkijoiden yhteistyöhön.

Suomeen tulee luoda tehokas jatkopolku osaamisen jalostamiseksi innovaatioiksi. Kasvavia julkisia T&K-investointeja on suunnattava yritys- ja tutkimuskentän yhteistyötä, tulosten skaalaamista ja kaupallistamista edistäviin toimiin. Merkittävien innovaatioiden syntymistä edistää parhaiten se, että kokonaisuutta ja yhteistyötä mahdollistavia rakenteita ja toimintamalleja tuetaan systemaattisesti, ennakoivasti ja pitkäjänteisesti. Erilaisilla rahoitusvälineillä tulisi luoda selkeä jatkumo varmistamaan pitkän aikavälin kestävä kasvu ja uudistuminen. Rahoitusta tulisi suunnata

Docusign Envelope ID: 3C99D931-B691-4E4F-A3F1-6667D3361885

ratkaisujen kehittämiseen ja rahoituksen on varmistettava laaja-alainen ja kumppanuuteen pohjautuva yhteistyö.

Rakenteita ja toimintamalleja kehitettäessä on varmistettava, että kehittämistoimet kohdennetaan järjestelmän heikoimpiin kohtiin, kuten rahoitusinstrumenttien väliin jäävien innovaatiotoiminnan epäjatkuvuuskohtien ylittämiseen sekä sen varmistamiseen, että rahoitus mahdollistaa yritysten uusien kestävyyttä edistävien ratkaisujen kehittämisen ja kaupallistamisen tavoitteet. Kriittistä on poistaa esteet eri rahoitusvälineiden väliltä siten, että toimijat ja hankkeet pääsevät siirtymään kehitysvaiheessa eteenpäin. VTT näkee positiivisena sen, että kasvuyritysten pääomamarkkinan vahvistamiseksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä pääomitetaan yhteensä 300 milj. eurolla.

VTT pitää erittäin kannatettavana, että JTS:ssä korotetaan edelleen vuodesta 2027 alkaen kansallista vastinrahoitusta korkeakouluille ja tutkimusorganisaatioille EU:n T&K-hankkeisiin. VTT pitää tärkeänä, että jatkossa vastinrahoituksen ohella tulee huolehtia myös kansallisesta sitoumuksesta yhteisrahoitukseen ja tarvittavan yhteisrahoituksen saatavuudesta riittävän aikaisessa vaiheessa. Kansallinen sitoumus ja yhteisrahoitus ovat nousemassa uudella ohjelmakaudella aiempaa suurempaan merkitykseen EU-rahoituksen saamisessa. EU:n TKI-yhteistyöllä edistetään merkittävästä kansainvälistä verkostoitumista ja arvoketjujen syntymistä. EU:n tutkimus- ja innovaatioyhteistyö liittyy myös yhä enenevästi Euroopan strategisen kilpailukyvyn rakentamiseen. Kansallinen 4 prosentin TKI-tavoite edellyttää näin ollen merkittävää EU-rahoituksen kasvua suomalaisten toimijoiden tutkimushankkeissa. Vaikka suomalaiset ovat pärjänneet EU-rahoitushauissa hyvin, EU-ohjelmia voidaan hyödyntää vielä merkittävästi paremmin. EU-hankkeissa vaadittavan vastinrahoituksen riittävyys on ollut EU-rahoituksen saamista rajoittava tekijä ja jatkossa yhteisrahoitus voi muodostua tällaiseksi.

VTT pitää kannatettavana, että julkisen talouden suunnitelmassa T&K-rahoituksen lisäyksiä kohdennetaan myös maanpuolustukseen liittyvään tutkimukseen sekä eri tutkimusinfrastruktuurien toimintaan. Lisärahoituksella turvataan mm. CSC:n suorituskykyisen suurteholaskennan ja datanhallinnan toimintaympäristön saatavuus poikkeustilanteissa sekä VTT:n ydinturvatutkimuksen tilojen toimintaedellytykset. **VTT näkee, että näillä T&K-panostuksilla vahvistetaan Suomen huoltovarmuutta ja samalla voidaan tukea uuden liiketoiminnan syntymistä puolustus- ja kaksikäyttösektoreilla.**

Teknologiaosaamisalueiden pitkäjänteinen kehittäminen

VTT näkee, että toivottujen kasvuvaikutusten aikaansaamiseksi Suomen tulee tavoitella kansainvälisesti vahvaa teknologiaprofiilia. Suomella on mahdollisuus nousta edelläkävijäksi useilla uuden teknologisen osaamisen alueilla ja synnyttää osaamisen ympärille kasvualustoja ja ekosysteemejä uusien innovaatioiden kehittämiselle, jos panostamme strategisen kilpailukykymme kannalta lupaavimpiin teknologiaosaamisen alueisiin. Tämä edellyttää rahoituksen kohdentamista Suomen kannalta merkittäville teknologiaosaamisen alueille.

Suomen on tärkeää **kuroa umpeen TKI-rahoitukseen syntynyt ”teknologiakuilu”:** nousevien teknologioiden tutkimusta, kehittämistä, skaalaamista ja osaamispohjan rakentamista ei tällä hetkellä rahoiteta riittävästi ja rahoitus on sirpaloitunutta. Teknologioiden kehittämiseen liittyvät keskeisesti erilaiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit sekä pilotointiympäristöt. Yhtä lailla tulee huolehtia osaamisesta ja osaajista sekä varmistaa eri toimijoiden yhteistyötä tukevat rakenteet.

Valinnoissa on kyse visionäärisyyttä ja pitkäjänteisyyttä edellyttävien kehittämispolkujen avaamisesta ja laajapohjaisen tutkimus-yritys-yhteistyön edistämisestä. Valintojen edistämiseksi tarvitaan toimijoiden välistä yhteistyötä tehokkaasti mahdollistavia innovaatio- ja teknologiaohjelmia. Suomessa on aiemminkin menestyksekkäästi käytetty tällaista toimintatapaa. Nyt ohjelmista on tehtävä kunnianhimoisempia ja niiden on sisällettävä laaja-alaista yhteistyötä. Ohjelmat mahdollistavat jaetun vision luomisen alan avaintoimijoiden johdolla.

Docusign Envelope ID: 3C99D931-B691-4E4F-A3F1-6667D3361885

Ohjelmien avulla voidaan dynaamisesti ohjata kehittämisen tiekarttaa ja huomioida kuinka muualla kehitettyjä (yleiskäyttöisiä) teknologioita tulisi omaksua tavoitteidemme saavuttamiseksi.

Suomen tulee tehdä perusteltuja valintoja siitä, mihin merkittäviin teknologisen osaamisen alueisiin voimavaroja suunnataan. Resurssimme ovat rajalliset, joten **valinnoissa tulee tunnistaa ne merkittävät teknologia-alueet, joissa tieteellinen ja teknologinen osaamisen taso on Suomessa todistettavasti maailman huippua ja joilla on laajaa potentiaalia tuottaa kestäviä, skaalautuvia ja kaupallisesti kannattavia ratkaisuja.** Valintojen tekemisessä kyse ei ole tiettyjen toimialojen suosimisesta, vaan erityisen **kansallisen osaamispotentiaalin tunnistamisesta**. Valintojen tekemisessä tulee huomioida infrastruktuurit, jotka toimivat teknologisina mahdollistajina ja joita ei ole perusteltua jättää yksittäisten toimijoiden kehitettäviksi. Tärkeää on huomioida myös linkitys EU-tason valintoihin sekä mahdollisuudet yhteistyöhön kansainvälisten luotettujen kumppaneiden kanssa. **Valinnoissa tulee huomioida myös kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuutta vahvistava näkökulma.**

Espoo 12.5.2025

DocuSigned by:
Laura Juvonen
F000E6A625064BA...

Laura Juvonen
Strategiajohtaja
VTT

Certificate Of Completion

Envelope Id: 3C99D931-B691-4E4F-A3F1-6667D3361885
Status: Completed
Subject: Docusign: TaV 1352025 JTS 2026-2029 VTT-lausunto
Source Envelope:
Document Pages: 4
Signatures: 1
Envelope Originator:
Certificate Pages: 1
Initials: 0
Anne Räsänen
AutoNav: Enabled
Tekniikantie 21, Espoo
EnvelopeId Stamping: Enabled
., . P.O Box1000, FI-0204
Time Zone: (UTC+02:00) Helsinki, Kyiv, Riga, Sofia, Tallinn, Vilnius
Anne.Rasanen@vtt.fi
IP Address: 88.148.188.233

Record Tracking

Status: Original
12 May 2025 | 08:37
Holder: Anne Räsänen
Anne.Rasanen@vtt.fi
Location: DocuSign

Signer Events	Signature	Timestamp
Laura Juvonen Laura.Juvonen@vtt.fi Hallituksen pj VTT Holding Oy Security Level: Email, Account Authentication (None), Authentication	DocuSigned by: 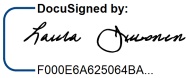 F000E6A625064BA... Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 104.28.31.16 Signed using mobile	Sent: 12 May 2025 | 08:42 Viewed: 12 May 2025 | 08:44 Signed: 12 May 2025 | 08:45

Authentication Details
SMS Auth:
Transaction: 9d0fca30-37bb-4951-8d22-bd3e3e869588
Result: passed
Vendor ID: TeleSign
Type: SMSAuth
Performed: 12 May 2025 | 08:44
Phone: +358 40 5896263

Electronic Record and Signature Disclosure:
Not Offered via Docusign

In Person Signer Events	Signature	Timestamp

Editor Delivery Events	Status	Timestamp

Agent Delivery Events	Status	Timestamp

Intermediary Delivery Events	Status	Timestamp

Certified Delivery Events	Status	Timestamp

Carbon Copy Events	Status	Timestamp

Witness Events	Signature	Timestamp

Notary Events	Signature	Timestamp

Envelope Summary Events	Status	Timestamps
Envelope Sent	Hashed/Encrypted	12 May 2025 | 08:42
Certified Delivered	Security Checked	12 May 2025 | 08:44
Signing Complete	Security Checked	12 May 2025 | 08:45
Completed	Security Checked	12 May 2025 | 08:45

Payment Events	Status	Timestamps